

Bygging av nye
Hamarøy kommune
Utfordringsnotat -

Søknad om ekstra
økonomisk støtte

Utarbeidet: 04.07.19	Prosjektleder: Ørjan Higrapp
	Ansvarlig: Fellesnemnda
	v/ Jan-Folke Sandnes

Innhold

1. Forord.....	2
2. Sammendrag.....	3
3. Innledning.....	5
4. Bakgrunn og prosessen fram til kommunesammenslåingen.....	6
5. Oversikt over sammenslåingsprosjektene og deres finansiering	8
6. Nye Hamarøy kommune - økonomisk oversikt	15
7. Nye Hamarøy kommunes utfordringer.....	18
7.1 De demografiske utfordringene.....	18
7.2 Langt fra regionsentra og utfordrende kommunikasjon	18
7.3 Sårbart næringsliv	19
7.4 Det samiske perspektivet.....	20
7.5 Tysfjordsaken – Prosjekt Jásska	21
7.6 Kompetanseheving	21
7.7 Strukturelle utfordringer.....	22
7.8 Økonomiske utfordringer – arven fra Hamarøy og Tysfjord kommune	23
7.9 Omstillingsevne og styringssystem	23

1. Forord

Å bygge nye Hamarøy kommune er krevende, men også spennende.

Arbeidsmengden i prosjektene er betydelig mer omfattende og kompleks enn det som var vurdert på forhånd, mange av prosjektene er derfor underfinansiert. I tillegg er det mer komplisert og arbeidskrevende å dele en kommune mot å slå sammen hele kommuner.

Av andre årsaker som gjør prosessen utfordrende og arbeidskrevende er at nye Hamarøy kommune blir eneste språkforvaltningskommune for lulesamisk språk, samt videreføring og oppfølging av Tysfjordsaken - prosjekt Jásska som vil kreve betydelige ekstra ressurser i årene fremover.

Med bakgrunn i ovennevnte tillater vi oss å søke om et ekstra økonomisk tilskudd på henholdsvis 7,5. mill. til investering og 11 mill. til drift.

Søknad sendes via Fylkesmannen i Nordland (Prosjektleder Robert Isaksen) for påtegning og deretter videresendes den til Kommunal- og moderniserings departementet.

2. Sammendrag

Etter flere ulike forhandlingsrunder ble intensjonsavtalen mellom Hamarøy og Tysfjord kommune utarbeidet 17. august 2017 og Fellesnemnda etablert. Arbeidet hadde fått en vanskelig start. I løpet av høsten kom arbeidet i gang, men først i starten av 2018 ble prosjektleder ansatt og en prosjektorganisasjon etablert. Prosjektorganisasjonen var fullt bemannet fra høsten 2018.

Stortinget vedtok grensen mellom nye Hamarøy kommune og nye Narvik kommune den 20.04.18. Vedtaket vakte store reaksjoner og kommunestyret i Tysfjord vedtok å legge ned vervene i Fellesnemnda for nye Hamarøy. Først 25.09.18 tok nemnda i Hamarøy opp arbeidet sitt igjen etter nesten et halvt år med stillstand.

Styringsdokumentet styrer prosessen og innehar 25 delprosjekter opprettet av Fellesnemnda. Delprosjektene er satt sammen av ansatte i kommunene, tillitsvalgte og politikere utfra mandat og mål. Siden Tysfjord må delta i arbeidsgrupper både i nye Narvik og Nye Hamarøy har en større del av arbeidet med å bygge nye Hamarøy falt på ansatte i Hamarøy kommune.

Per 30.04.19 har Fellesnemnda for nye Hamarøy kommune 8,3 mill. kr igjen. I tillegg til løpende kostnader som tilfaller under budsjettet er det beregnet et merforbruk med områder med manglende finansiering på totalt 18,5 mill. kr. Dette innebærer 11 mill. kr i drift og 7,5 mill. kr i investeringer.

For å lykkes med intensjonen rundt kommunesammenslåingen på kort og lang sikt, er det nødvendig at de fleste områder nevnt i dokumentet får ekstra finansiering. Følgende områder bør imidlertid prioriteres særskilt:

- Kostnader tilknyttet samisk forvaltningsområde (500 000 kr)
- Kostnader tilknyttet Tysfjordsaken - Prosjekt Jásska (2 mill. kr til oppstart + Egen søknad fra styringsgruppen i Prosjekt Jásska på 7,3 mill. kr fra 2020 og utover)
- Digitaliseringskostnader (4 mill. kr)
- Valg 2019 og folkevalgtopplæring (560 000 kr)
- Kostnader tilknyttet Fellesnemndas arbeid, konsulenttenester og bruk av eget personell (4,5 mill. kr)

Nye Hamarøy kommune blir en kommune med bare om lag 2800 innbyggere.

Sammenslåing av Hamarøy kommune og Tysfjords vestsida har hatt flere utfordringer enn en ordinær sammenslåing av to eller flere kommuner står overfor. Dette er utfordrende og ressurskrevende for begge de to kommunene. Begge kommunene er distriktskommuner i randsonen av hver sin region, hvor en er sårbar for vesentlige strukturelle endringer om dette ikke kommer frem gjennom godt forankrede prosesser i befolkningen, de ansatte og det politiske miljøet og med en evne til å gjøre politiske vedtak for fremtiden. Den nye kommunen vil fortsatt ikke bli noen stor kommune, og oppfyller ikke alle kriterier som var satt for «robuste» kommuner gjennom kommunereformen.

Spesielt for denne kommunesammenslåingen har vært at de forberedende arbeider inn mot kommunesammenslåing måtte gjøres som en del av Fellesnemndas arbeider med kommunesammenslåing. Dette for å kunne sortere på nødvendige prioriteringer.

Sammenslåingen er et resultat av tvangsdeling, hvor arbeidet knyttet til deling er langt mer krevende enn forutsatt. I tillegg har begge kommunene begrensede administrative og faglige ressurser. Det at en av kommunene også blir delt skaper også svært utfordrende og arbeidskrevende prosesser. Dette i en situasjon hvor begge kommunene over tid har vært

Robek-kommuner med de økonomiske utfordringer dette medfører. Begge kommunene har deltatt i eget program gjennom KS sitt utviklingsnettverk for Robek-kommuner, som har krevd sitt fokus og ressurser.

Parallelt med dette har det vært iverksatt et omfattende arbeid med ulike tiltak i de to kommunene i oppfølgingen av avsløringer overgrepssakene i Tysfjord, gjennom eget finansiert prosjekt «JASSKA». Den nye kommunen Hamarøy vil også fra 1.januar 2020 være en samisk språkforvaltningskommune, og har brukt ekstra ressurser for å kartlegge og forberede hvordan dette griper inn i visjoner, strategier og tjenesteproduksjonen i den nye kommunen.

Nye Hamarøy kommune står overfor store utfordringer. De viktigste er:

1. Demografiske utfordringer med en prognose fram mot 2040 der trender er langsiktig fallende folketall, tap av innbyggere i arbeidsdyktig alder, flere eldre og en mer kostnadskrevende befolkningsprofil. Kommunens forsørgerbrøk har vært og vil være fallende fram mot 2040.
2. En kommune med lang avstand til et regionsenter og utfordrende kommunikasjon.
3. Sårbart næringsliv, med behov for flere kompetansearbeidsplasser og bedre tilrettelegging for lokal næringsutvikling
4. Lulesamisk forvaltningskommune med behov for omstilling som styrker kommunen som en fullverdig samisk samfunnsarena med likeverdige velferdstjenester, god lokal kompetanse og effektiv ressursbruk
5. Tysfjordsaken - Prosjekt Jásska
6. Kompetanse
7. Strukturelle utfordringer
8. Økonomiske utfordringer - arven fra Tysfjord og Hamarøy
9. Omstillingsevne og styringssystem

Prosessen har vært utfordrende, først fordi fylkesmannens anbefalinger ikke var utredet fra Hamarøys side. Kommunene fikk av ulike grunner ikke forberedt seg, forhandlet og avklart viktige forhold før august 2017. Deretter kom det ganske raskt et opphold på et halvt år som følge av konflikt om grensen. Det betyr at prosjektorganisasjonen ikke fungerte som forutsatt det halvåret arbeidet i fellesnemndene var lagt ned og det ikke var anledning til å arbeide med prosjektene.

Samtidig viser det seg at arbeidsmengden i prosjektene er betydelig mer enn forutsatt. Mange av prosjektene er underfinansiert. Reformmidlene på 20,4 mill.kr er ikke tilstrekkelige å ferdigstille prosjektene. I tillegg er det mer komplisert og arbeidskrevende å dele en kommune mot å slå sammen hele kommuner.

3. Innledning

Stortinget vedtok 8.juni 2017 at «Tysfjord kommune blir delt i to deler, og hver del blir lagt til andre kommuner. Narvik kommune, Ballangen kommune og en del av Tysfjord kommune (nordøstsiden) og Hamarøy kommune og en del av Tysfjord kommune (sørvestsiden) slås sammen fra 1.januar 2020.»

Med dette vedtaket ble nye Hamarøy kommune i utgangspunktet satt i en krevende situasjon. Nye Hamarøy kommune blir en ufrivillig liten kommune på ca. 2800 innbyggere med betydelige økonomiske og strukturelle utfordringer. Samtidig har selve sammenslåingsprosessen vært utfordrende.

Dette utfordringsnotatet er delt opp i tre deler

- 1) Bakgrunn og prosessen fram til kommunesammenslåingen
- 2) Oversikt over sammenslåingsprosjektene og deres finansiering
- 3) Nye Hamarøy kommunes utfordringer

4. Bakgrunn og prosessen fram til kommunesammenslåingen

Proessen startet med utredning om en stor Salten kommune i regi av Salten Regionråd parallelt med et alternativ for ny Nord-Salten kommune der Tysfjord, Hamarøy og Steigen vurderte en sammenslåing.

For Hamarøys vedkommende var det positive holdninger både blant politikere og i befolkningen for å få etablert en Nord-Salten kommune. Folkemøtene konkluderte positivt, men forslaget falt hvor det også tidlig ble gjort klart at Steigen ikke ønsket dette alternativet.

I perioden nov. 2015 til mars 2016 ble også et alternativ om Indre Salten kommune utredet, bestående av kommunene Saltdal, Fauske, Sørfold, Steigen og Hamarøy utredet. Dette alternativet fikk heller ikke nødvendig tilslutning.

1. juni 2016 vedtok Tysfjord kommune å bestå som egen kommune mens Hamarøy kommune vedtok det samme på møte 16.6.2016 Samtidig ønsket kommunestyret i Hamarøy forpliktende samarbeidsavtale med nabokommunene i Nord Salten med tanke på å utvikle en egen kommunemodell.

Den 8.juni 2016 ble det oversendt et innbyggerinitiativ til Fylkesmannen i Nordland der de ba om at Tysfjord kommune ble delt og at vestsiden ble slått sammen med Hamarøy kommune.

Fylkesmannen kom med sin utredning om kommunestrukturen i Nordland den 29. september 2016. Der anbefalte de at kommunen ble delt ved at Tysfjords vestside slo seg sammen med Hamarøy kommune og Tysfjords østside slo seg sammen med Ballangen og Narvik.

Etter påtrykk fra Fylkesmannen gikk kommunene til forhandlingsbordet og den 12. desember signerte ordførerne en intensjonsavtale. Ordførerne ble enige om å behandle intensjonsavtalen i de respektive kommunestyrene 19. desember 2016. Hamarøy kommunestyre vedtok intensjonsavtalen 19. desember 2016 med noen oppfølgende presiseringer i kommunestyremøtet den 26. januar 2017. Tysfjord kommune utsatte saken i kommunestyremøtet 19. desember 2016. Den 24. januar 2017 vedtok Tysfjord kommune at hele kommunen skulle gå til Narvik.

Først 17. august 2017 da kommunene møttes til felles kommunestyremøte for å etablere fellesnemnd for nye Hamarøy kommune tok Tysfjord kommune stilling til intensjonsavtalen.

Arbeidet hadde fått en vanskelig start. Mens kommuner som ønsket sammenslåing kunne begynne å forberede seg tidlig 2016 hadde Hamarøy kommune ingen utredninger før de forhandlet fram en intensjonsavtale. Fellesnemnda ble ikke oppnevnt før i august 2016 og den måtte begynne arbeidet fra begynnelsen. Alle var innforstått med at denne prosessen kom til å bli krevende.

I løpet av høsten kom arbeidet i gang, men først i starten av 2018 ble prosjektleder ansatt og en prosjektorganisasjon etablert. Først fra høsten 2018 var prosjektorganisasjonen fullt bemannet. De begynte arbeidet med å rigge de prosjektene som er nødvendige for å forberede sammenslåingen.

Stortinget vedtok grensen mellom nye Hamarøy kommune og nye Narvik kommune den 20.04.18. Vedtaket vakte store reaksjoner og endte opp med at fellesnemnda i nye Narvik

kommune la ned vervet og kommunestyret i Tysfjord vedtok å legge ned vervene i fellesnemnda for nye Hamarøy.

Først 25.09.18 tok nemda i Hamarøy opp arbeidet sitt igjen etter et halvt år med stillstand.

Prosesen har vært utfordrende, først og fremst fordi fylkesmannens anbefalinger om nye Hamarøy kommune ikke var utredet tidligere. Kommunene fikk av ulike grunner ikke forberedt seg, forhandlet og avklart viktige forhold i forkant av etablering av Fellesnemnden i august 2017.

Deretter kom ganske raskt et opphold på et halvt år som følge av konflikt om grense mellom de to nye kommunene. Det betyr at prosjektorganisasjonen ikke fungerte som forutsatt det halvåret arbeidet i fellesnemndene var lagt ned, og det var ikke anledning til å arbeide med de ulike prosjektene.

Samtidig viser det seg at arbeidsmengden i prosjektene er betydelig mer enn forutsatt. Mange av prosjektene er underfinansiert. Reformmidlene på 20,4 mill.kr er ikke tilstrekkelige å ferdigstille prosjektene. I tillegg er det mer komplisert og arbeidskrevende å dele en kommune mot å slå sammen hele kommuner.

5. Oversikt over sammenslåingsprosjektene og deres finansiering

Fellesnemnda har etablert en rekke prosjekt som skal forberede sammenslåingen. De er bemannet med personer fra Tysfjord og Hamarøy kommune. Siden Tysfjord må delta i arbeidsgrupper både i nye Narvik og Nye Hamarøy har arbeidet i stor grad vært drevet fram av ansatte i Hamarøy kommune. De fleste delprosjekt har representanter fra Tysfjord kommune, men dersom Tysfjord ikke har hatt anledning til å delta er disse forhold avklart. Tabell 1 viser en oversikt over delprosjektene med mål, ressursbruk og status.

Tabell 1 - Prosjektoversikt Fellesnemnda

Delprosjekt	Mål og mandat V=Ferdig, - = I prosess/ikke igangsatt	Ressursbruk Kommunalt ansatt (A), Prosjetansatte, Politikere (P), Eksterne (EKS)	Status
Politisk organisering	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Politisk hovedstruktur - Reglement for kommunestyret - Delegasjonsreglement - Møtegodtgjøringsreglement 	3 politikere 2 Prosjektmedarbeidere Varighet frem mot nytt kommunestyre	Venter på politisk behandling
Identitet, symboler og felles kultur	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kommunevåpen - Ordførerkjede - Navn på veier og bygg - Markering av ny kommune 	2 ansatte 2 prosjektansatte 2 politikere 3 eksterne + Grafisk designer Budsjett: 1 000 000 Varighet: 05/19-12/19	I prosess. Kommunevåpen vedtatt i juni.
Forberedelse til kommunevalget 2019	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Valg av valgkrets, valgdag og valgstyre ✓ Gjennomføre valgkurs ✓ Befaring valglokaler ✓ Valglister - Rutinehåndbok, prosedyrer og ROS - Oppnevne valgpersonell - Gjennomføre kommunestyrevalg 	Ressursbruk: 7 Ansatte 6 Fellesnemnda Varighet: 10/18-10/19	Holder planlagt fremdrift.
Lokaldemokrati	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rapport fornying og utvikling av lokaldemokratiet 	Ressursbruk: 2 politikere	Endelig vedtatt

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gjennomføre lokaldemokratiundersøkelse 	<p>2 Prosjekt</p> <p>Varighet: 02/18-12/18</p>	
Koordinering og forhandlinger med Fellesnemnd Narvik, Ballangen og Tysfjord Nord	<ul style="list-style-type: none"> - Økonomisk oppgjør mellom kommunene 	<p>Ressursbruk: 2 politikere 2 ansatte 1 Prosjekt + Ekstern juridisk bistand</p> <p>Varighet: 10/18-01/20</p>	I prosess, holder ikke planlagt fremdrift.
Overordnet administrativ organisering (Hovedstruktur)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Overordnet administrativ struktur ✓ Ansette rådmann ✓ Ansette kommunalsjefer 	<p>Ressursbruk: 2 politikere 2 ansatte 2 tillitsvalgte 1 prosjekt + Ekstern bistand rekruttering</p> <p>Varighet: 10/18 - 07/19</p>	Hovedstruktur vedtatt. Ansatt rådmann og kommunalsjefer. Ferdig.
Strategisk plan	<ul style="list-style-type: none"> - Utforme grunnlag for kommunal planstrategi - Visjon og mål for kommunen - Involvering og medvirkning 	<p>Ressursbruk: Totalt ca 50 deltakere, inkludert ansatte, politikere, tillitsvalgte, prosjektmedarbeidere og ekstern bistand.</p> <p>Varighet: 01/18-12/19</p>	Stans i arbeidet grunnet stans i Fellesnemnda (høst 18), også annet omfattende arbeid har medført forsinkelser. Stansen i Fellesnemndsarbeidene bidro også til merarbeid i dette delprosjektet.
Plan for oppvekst	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kartlegge nåsituasjon ✓ Vurdere struktur og budsjett i ny kommune ✓ Kartlegge potensialet og behov ✓ Foreslå strategiske områder for videre utredning 	<p>Ressursbruk: 10 Ansatte 3 Eksterne 1 P.medarbeider</p> <p>Varighet: 01/19-05/19</p>	Avlagt ferdig rapport. Ulike tiltak vil bli fulgt opp av Fellesnemnda og det nye kommunestyret.

Plan for helse- og omsorg	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kartlegge nåsituasjon ✓ Vurdere struktur og budsjett i ny kommune ✓ Kartlegge potensialet og behov ✓ Foreslå strategiske områder for videre utredning 	<p>Ressursbruk: 14 Ansatte 3 Eksterne 1 P.medarbeider + Bedriftskompetanse</p> <p>Budsjett: 300 000</p> <p>Varighet: 01/19-05/19</p>	Avlagt ferdig rapport. Ulike tiltak vil bli fulgt opp av Fellesnemnda og det nye kommunestyret.
Plan for næring	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kartlegge nåsituasjon ✓ Vurdere struktur og budsjett i ny kommune ✓ Kartlegge potensialet og behov ✓ Foreslå strategiske områder for videre utredning 	<p>Ressursbruk: 2 ansatte 2 politikere 3 Eksterne 1 P.medarbeider</p> <p>Varighet: 01/19-05/19</p>	Avlagt ferdig rapport. Ulike tiltak vil bli fulgt opp av Fellesnemnda og det nye kommunestyret.
Plan for kultur og frivillighet	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kartlegge nåsituasjon ✓ Vurdere struktur og budsjett i ny kommune ✓ Kartlegge potensialet og behov ✓ Foreslå strategiske områder for videre utredning 	<p>Ressursbruk: 5 Ansatte 3 Eksterne 1 P.medarbeider</p> <p>Varighet: 01/19-05/19</p>	Avlagt ferdig rapport. Ulike tiltak vil bli fulgt opp av Fellesnemnda og det nye kommunestyret.
Kommunikasjon	<ul style="list-style-type: none"> - Sikre god informasjonsflyt til alle interessenter ✓ Etablere samhandlingsplattform ✓ Etablere nettsider - Kommunikasjonsstrategi - Visuell profil for ny kommune 	2 Prosjektmedarbeidere	Løpende
Arbeidsgiverpolitikk	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utarbeide omstillingsavtale ✓ Oppnevne ansettelsesutvalg - Utarbeide arbeidsgiverpolitikk - Kartlegge lønnsvilkår - Innfasing av ansatte - Kompetanseplan - Rekrutteringsstrategi 	<p>3 ansatte 1 politiker 3 tillitsvalgte 1 prosjektmedarbeider</p> <p>Varighet: ut året</p>	I prosess.

Interkommunalt samarbeid	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utarbeide oversikt over alle eier- og medeierskap - Utarbeide strategi for interkommunalt samarbeid - Utarbeide forslag til aktiv og profesjonell eierskapspolitikk - Utarbeide forslag til organisatorisk tilknytning til kirkelig fellesnemnd og ASVO/Vekstbedrift - Eierskapsmelding fremmes til behandling 2020 	1 prosjektmedarbeider Fellesnemnda og ledere/delprosjekt.	Avklarende møte med viktigste samarbeidspartnere. Gjøres vurderinger ift. nye samarbeid. Eiermelding legges frem i slutten av året.
Næringsarbeid og næringsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide næringsplan ✓ Ressursanalyse - Skape 20 nye arbeidsplasser innen 2021 	2 ansatte 1 Prosjektansatt + Involveringsrunde med ansatte + Ekstern bistand + Samarbeid med Nordland fylkeskommune Varighet: 11/18 - 01/22	I prosess, inngår i ny kommune.
Digitalisering	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utarbeide digitaliseringsstrategi ✓ Kartlegge fagsystemer og bruken av fagsystemer ✓ Valg av fagsystemer ✓ Implementere nytt samhandlingsverktøy ✓ Kartlegge behov innen GDPR - IKT-plattform med Infrastruktur og skyløsning - Koordinere vertskommunesamarbeid med Bodø kommune - ROS - Migrering av systemer - Implementering av nye systemer - Kartlegge opplæringsbehov 	1,5 årsverk fast 5 faggrupper: 25 ansatte 3 Prosjektmedarbeidere + Ekstern bistand - Atea + Ekstern bistand - Bodø kommune + Ekstern bistand - Fagleverandører Budsjett: 4 000 000 Varighet: 11/17-01/20	Kartlegginger og involvering av faggrupper gjennomført. Implementering av nytt samhandlingsverktøy i mai. God fremdrift i samarbeid med Bodø kommune. Løpende kostnader fremover knyttet til IKT-plattform og implementering av nye fagsystemer.

Eiendomsforvaltning	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennomføre opplæring - Digitalisere tegninger, FDV-dokumentasjon og brannokumentasjon for de særskilte brannobjektene. - Økonomisk oversikt drift og sammenlikning med nøkkeltall basert på byggtipe - Tilstandsanalyse av bygg - Behovsanalyse - Rapportskrivning og sluttanalyse 	<p>2 ansatte</p> <p>Budsjett: 500 000</p> <p>Varighet: 05/19-12/19</p>	Igangsett. Bevilget penger fra Fellesnemnda
Tjenestestruktur og produksjon	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide tjenestestruktur og bemanningsplaner - Utarbeide delegasjonsreglement - Utarbeide plassering og organisering - Lokalisering av tjenestetilbud - Innplassering og ansettelse etter omstillingsavtalen 	<p>Ressursbruk: Omstillingsutvalget - 3 ansatte og 3 tillitsvalgte Rådmannens nye leder har ansvaret for koordinering og fremdrift</p> <p>Samarbeid med nye Narvik, henviser spesielt til deling fellesfunksjoner</p>	I prosess.
Eiendomsskatt	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide plan for arbeid - Planlegge ny eiendomsskatt for nye Hamarøy kommune i henhold til overgangsordning jf. Forskrift om sammenslåing av Hamarøy kommune og del av Tysfjord kommune - Nyttaksering av eiendomsmassen i nye Hamarøy 	<p>Ressursbruk: 2 ansatte Hamarøy Leder e-skattenemnda Hamarøy</p> <p>Varighet: 05/19-01/21</p>	I prosess. Innkreving starter i utgangen av 2021.
Hamarøy Hamn	<ul style="list-style-type: none"> - Forenkle sammenslåing av kommunenes havneaktivitet ved en harmonisering/tilpasning av regulativer, reglementer og praktisk drift i de to kommunene. - Vurdere og etablere haveorganisering 	<p>Ressursbruk: 3 ansatte 1 prosjektmedarbeider + Ekstern bistand</p>	Ute på høring. Justeringer/endringer etter lovendring.

Kraft	<ul style="list-style-type: none"> - Konkretisere mengde konsesjonskraft nye Hamarøy ✓ Bruk av konsesjonskraft til industri - Handelsstrategi 	Ressursbruk: 2 ansatte 1 politiker	I prosess. Et vedtak ift bruk av konsesjonskraft i industri.
Budsjett og økonomiplan 2020-2024	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide en felles strategiplan-/kjøreplan for prosessen. - Budsjett 2020 <ul style="list-style-type: none"> o Gebyr o Gebyrregulativ - Økonomireglement - Finansreglement - Deling av økonomien - Oppgjør Hamarøy/Tysfjord, - Økonomiplan 2020-2023 	Ressursbruk: Fellesnemnda Toppkandidater fra hvert parti vurderes. Ledere, ansatte, tillitsvalgte i nye kommunen Totalt: ca 30	Prosjektplan tatt til orientering i Fellesnemnda. Litt på etterskudd ift planlagt fremdrift.
Tekniske tjenester	<ul style="list-style-type: none"> - Kartlegging av eiendommer og strategisk eiendomsplan - Vedlikeholdsplan vei - Kartlegging av havner og bruer - Ny felles VA forskrift - Nytt felles plan og eiendomsarkiv (70) - Nye karttjenester økonomisk og teknisk - Felles anlegg for driftskontroll VA (10) - Organisering av menneskelige og materielle ressurser 	8 ansatte	I prosess. Arkiv snart ferdig. Mange områder avhenger av andre delprosjekt.
Anskaffelser og innkjøp	<ul style="list-style-type: none"> - Kartlegge regelverket rundt anskaffelser og avklaringer ift. Kommunereformen - Vurdere inngåtte kontrakter og videreføring i ny kommune - Utarbeide nytt innkjøpsreglement og anskaffelsesstrategi 	2 ansatte Varighet: 08/19-09/19	Oppstart august.
Det samiske perspektiv på strategisk nivå	<ul style="list-style-type: none"> - Det samiske perspektiv på strategisk nivå - Aktivitetsplan (søknad sametinget innen 31.8.2019) - Språkplan 	3 ansatte Tysfjord kommune Budsjett: 300 000	Holder planlagt fremdrift.

	- Opplæring		
--	-------------	--	--

6. Nye Hamarøy kommune - økonomisk oversikt

Per 30.04.19 har Fellesnemnda for nye Hamarøy kommune 8 364 918 kr igjen, dette fremkommer av tabell 2. I tillegg til løpende kostnader som tilfaller under budsjettet er det beregnet et merforbruk med områder med manglende finansiering på 18,5 mill. kr, dette fremkommer av tabell 3.

Regnskapsrapport for Fellesnemnd Tysfjord vest og Hamarøy pr 30.04.2019

Fellesnemnda Tysfjord Vest og Hamarøy Post	Budsjett	Reg. budsjett	Nytt budsjett	Saldo	Regnskap						Saldo	
	2017-2019	sak 37/19	2017-2019	etter b reg	2019						Periode	
	Kr	Kr	Kr	Kr	jan/feb	mars/apr	mai/juni	juli/aug	sept/okt	nov/des		
Fellesnemda, adm kostnader (reise, kontor, møter mv)	290 000	760 000	1 050 000	246 184	- 225 957	- 529 029						- 508 803
Bemanning prosjektorg/frikjøp	8 500 000	- 130 000	8 370 000	4 143 752	- 839 097	- 941 779						2 362 877
Kommunikasjonstiltak (ansatt og innbyggere)	1 000 000		1 000 000	699 712	- 140 768	-						558 944
Frikjøp folkevalgte	1 000 000		1 000 000	522 512	- 132 785	- 93 140						296 587
Fornyng og utvikling av lokaldemokratiet	100 000		100 000	67 758	-	-	-	-	-	-		67 758
Frikjøp tillitsvalgte	1 000 000		1 000 000	720 290	- 47 540	- 47 540						625 210
Kompetansehevende tiltak (reise, kurs, opphold)	620 000	- 520 000	100 000	100 000	-	-						100 000
Bistand utredninger	200 000		200 000	20 150	-	- 216 630						- 196 480
"Blik kjent"-prosjektmidler	400 000	320 000	720 000	49 600	-	-						49 600
Digitalisering	4 000 000		4 000 000	3 308 538	- 206 913	- 252 399						2 849 226
Revisjon	100 000		100 000	50 000	-	-						50 000
Kirkelig Fellesnemd	1 890 000		1 890 000	1 390 000	-	-						1 390 000
Midler til disposisjon for næringsprosjektet (ny)	-	500 000	500 000	500 000	-	-						500 000
Tilskudd andre aktiviteter (internprosj, økonomi)	-	350 000	350 000	-	-	-						-
Reserve	1 500 000	- 1 280 000	220 000	220 000	-	-						220 000
Totalt	20 600 000	-	20 600 000	12 038 496	- 1 593 060	- 2 080 518	-	-	-	-	-	8 364 918

Tabell 2 - Regnskapsrapport pr 30.04.19

Områder med manglende finansiering

Aktivitet	Drift	Investeringer	Beskrivelse
Fellesnemnda: møtegodtgjørelse, reiser, tapt arbeidsfortjeneste mv.	Kr 1 000 000		Høyt arbeidspress for Fellesnemnda med 174 saker så langt, i tillegg er det masse informasjon og deltakelse i prosesser tilknyttet arbeidet. <ul style="list-style-type: none"> - 2017: 7 møter, 26 saker - 2018: 12 møter, 93 saker - 2019: Planlagt 18 møter, 55 saker per juni. Medfører at budsjettet ikke holder.
Bruk av eget personell Tysfjord kommune	kr 1 200 000		Deltakelse i delprosjekt, frikjøp, kjøring/kost. Betydelig arbeidspress utover normal drift.
Bruk av eget personell Hamarøy kommune	kr 1 200 000		Deltakelse i delprosjekt, frikjøp, kjøring/kost. Betydelig arbeidspress utover normal drift.
Økonomigruppa - Kjøp av tjenester 50% PWC, revisjon	kr 250 000		Kostnader knyttet til delingsprosessen knyttet til Tysfjord kommune. Spleiselag med Narvik kommune
Strategisk plan - Møter/arbeidsgrupper	kr 100 000		Arbeid gjennomført i 2018 og 2019. Ekstern bistand, prosess, fremtidig tjenestestruktur
Div. delprosjekt møter/arbeidsgrupper	kr 100 000		Møtevirksomhet og deltakelse 18 og 19
Delprosjekt Helse og omsorg	kr 300 000		Kjøp av konsulenttenester og eksterne bidragsyttere
Administrasjon - Kjøp av konsulenttenester	kr 500 000		Inklusiv juridiske tjenester, arbeid med deling/oppgjør
Samisk forvaltningsområde - Kompetanse og ressurser	kr 1 000 000		Forberedelse av planer/søknader/møter. Ivareta nasjonale forpliktelser
Kommunikasjonstiltak		kr 1 500 000	Kommunevåpen, identitet, markering av ny kommune. Forutsetter også eget tilskudd fra Sametinget.
Eiendomsprosjekt	kr 500 000	Kr 2 000 000	Kartlegging eiendom, ombygging av kommunehus og kirken

Tekniske tjenester	kr 650 000		Veiplan, kjøp av tjenester
Kompetansebygging	kr 1 000 000		Omstilling og kulturbygging. Bygge ny kommune. Det vil i tillegg bli søkt om OU-midler fra KS.
Videreføring Jasska	kr 2 000 000		Oppstart høsten 2019. I tillegg kommer det egen søknad f.o.m 2020, henviser til kapittel 6.5
Kommunevalg 2019	kr 160 000		Ikke eget budsjett i kommunene
Folkevalgtopplæring	kr 400 000		Bygge ny kommune. Opplæring, kulturbygging og det samiske perspektiv.
Digitalisering		Kr 4 000 000	Innebærer IKT-drift, infrastruktur, nett og fagsystemer. Harmonisering, opprydding og opplæring i systemer i begge kommuner. Viser til tidligere ordninger med tilskudd som ble tatt bort i 2017, henviser til søknad fra Tjeldsund.
Eiendomsskatt	kr 1 000 000		Taksering
Arkiv, 1. årsverk	Kr 600 000		Arkivet i Hamarøy og Tysfjord. Rydding og strukturering av arkivet i Hamarøy og Tysfjord krever betydelige ressurser.
Totalt	kr 10 960 000	7 500 000	

Tabell 3 - Områder med manglende finansiering

7. Nye Hamarøy kommunes utfordringer

Nye Hamarøy kommune blir en kommune med om lag 2800 innbyggere. Størrelsen på den nye kommunen gjør det utfordrende å innfri forventningene til kommunereformen.

Nye Hamarøy kommune står overfor store utfordringer. De viktigste er:

- 1) Demografiske utfordringer med en prognose fram mot 2040 der trender er langsiktig fallende folketall, tap av innbyggere i arbeidsdyktig alder, flere eldre og en mer kostnadskrevende befolkningsprofil. Kommunens forsørgerbrøk har vært og vil være fallende fram mot 2040.
- 2) En kommune med lang avstand til et regionsenter og utfordrende kommunikasjon.
- 3) Sårbart næringsliv, med behov for flere kompetansesarbeidsplasser og bedre tilrettelegging for lokal næringsutvikling
- 4) Lulesamisk forvaltningskommune med behov for omstilling som styrker kommunen som en fullverdig samisk samfunnsarena med likeverdige velferdstjenester, god lokal kompetanse og effektiv ressursbruk
- 5) Tysfjordsaken - Prosjekt Jásska
- 6) Kompetanse
- 7) Strukturelle utfordringer
- 8) Økonomiske utfordringer - arven fra Tysfjord og Hamarøy
- 9) Omstillingsevne og styringssystem

7.1 De demografiske utfordringene

Nye Hamarøy kommune har som de fleste kommunene i Norge demografiske utfordringer. Samtidig skal man utvikle et likeverdig tjenestetilbud overfor den lulesamiske befolkningen. Nye Hamarøy kommune er i ferd med å gå inn i sin andre eldrebølge. Fra 2005 til 2019 har antall eldre i aldersgruppen mellom 70-79 år i Hamarøy vokst med 66 til 220, mens antall eldre over 80 år i samme periode er redusert med 44 til 114. Det er ikke mulig å framskaffe tilsvarende tall for Tysfjords vestsida, trenden er den samme.

Fra 2011 til 2019 har antall eldre i aldersgruppen 70 - 79 år økt med 40, mens eldre over 80 år er redusert med 3. I 2019 snur trenden. Nå er tidligere års 70 - 79 åringer i ferd med å gli inn i 80 årene. Fra 2019 til 2030 øker antall eldre over 80 år med 93 og fram mot 2040 med 175. I 2030er prognosen ca. 257 innbyggere over 80 år mens antallet i 2040 er beregnet til 338.

Antall eldre mellom 70 - 79 år reduseres med 41 fram mot 2040. Reduksjonen i antall eldre mellom 70 - 79 år er moderat noe som betyr at det også etter 2040 vil være et relativt stort antall eldre over 80 år. De demografiske kostnadene til eldreomsorg er beregnet å øke med ca. 30 mill. kr fram mot 2030. Samtidig er det beregnet en reduksjon i antall personer mellom 20 - 66 år med 160 fram mot 2040, fra 1600 i 2020 til 1441 i 2040. Slår prognosene til betyr det færre hender til å ta seg av de eldre i årene som kommer.

Kraftig økende antall eldre over 80 år kombinert med færre innbyggere i arbeidsdyktig alder er en av hovedutfordringene til nye Hamarøy kommune.

7.2 Langt fra regionsentra og utfordrende kommunikasjon

Nye Hamarøy kommune ligger langt fra naturlige regionsentra. Narvik, Fauske, Svolvær, Sortland, Harstad og Bodø ligger alle 2,5 til 3 timers reise fra kommunesenteret Oppeid.

Samtidig er kommunikasjonene dårlig mellom kommunen og disse sentraene. Til Bodø går det hurtigbåt en gang for dagen der hurtigbåtselskapet er utfordringer med regulariteten spesielt på vinteren. Samtidig er bussforbindelsene få og tar lang tid. Det er signalisert ny organisering av bussrutene fra 2020 som vil gjøre tilbudet mindre hensiktsmessig.

Med Lofast mistet Hamarøy kommune fergeforbindelsen Skutvik - Svolvær (med unntak for sommermånedene). Det er dokumentert at denne omleggingen førte turistindustrien i Hamarøy inn i skyggen av hovedrutene til turistene som ferdes langs veiene.

I egne utredninger er det også dokumentert at Hamarøy kommune måtte ta en større del av de samfunnsøkonomiske belastninger realisering av Lofast medførte, uten at dette ble på noen måte kompensert for.

7.3 Sårbart næringsliv

Næringslivet i nye Hamarøy går relativt godt. Hjørnesteinsbedrifter som The Quartz Corp og Nord-Salten Kraft, sammen med havbruksnæringen og bygg- og anleggsbransjen representerer stor verdiskaping og attraktive arbeidsplasser. Samtidig har man felles utfordringer knyttet til rekruttering av arbeidskraft.

Reiseliv og kultur næring i nye Hamarøy har et stort uutnyttet potensial for utvikling og vekst. Det er behov for en målrettet destinasjonsstrategi kombinert med en profesjonalisering for helårlig drift i disse bransjene. Ikke minst representerer lulesamisk kultur og levesett noe som er helt unikt i verdensammenheng.

Innenfor landbruk, skogbruk og reindrift er det også potensiale for utvikling og vekst. Vi har ressursene, men mangler folk, samarbeid og gjennomføringsevne for å utnytte ressursene på en positiv måte. Dette må nye Hamarøy kommune bidra til å forbedre.

I nye Hamarøy kommunen er vil følgende oppgaver ha høy prioritet

- Starte arbeidet med strategisk næringsplan så raskt som mulig
- Starte arbeidet med ny arealplan for nye Hamarøy så raskt som mulig
- Doble kapasiteten i næringsseksjonen for å frigjøre kapasitet til å drive både forvaltning og samfunnsutvikling
- Starte arbeidet med «Lev i Hamarøy» så raskt som mulig for å synliggjøre mulighetene i den nye kommunen vår

Selv om næringslivet går relativt godt er strukturen preget av mange "konjunkturfølsomme" relativt store bedrifter. Det blir viktig å få til etableringer som reduserer denne risikoen, spesielt innenfor landbruk og reiseliv.

7.4 Det samiske perspektivet

Nye Hamarøy kommune blir Lulesamisk forvaltningskommune. I det ligger det et betydelig ansvar som er hjemlet i lov, grunnlovens §108 som sier: "Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv".

I sameloven slås det fast at lovens formål er: "å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppen i Norge kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv" (Sameloven § 1-1). Loven presiserer videre at samisk og norsk er likeverdige språk, dvs. at offentlig forvaltning som betjener befolkningen skal likestille samisk og norsk innenfor forvaltningsområdet for samisk språk.

Språkloven har også konsekvenser for de ytre tjenesteytende etater slik som helse- og sosialetaten, skoler, barnehager, bibliotek, domstoler, kirkelige tjenester og skilting.

Å være lulesamisk språkforvaltningskommune har store konsekvenser for nye Hamarøy kommune:

- Opplæring i skole og barnehage skal gis på samisk til de som ønsker det som førstespråk
- Samiske barn skal ha mulighet til å gå i barnehage som bygger på samisk språk og kultur
- Befolkningen som bor i samisk forvaltningsområde har rett til å henvende seg og få svar på samisk. Retten gjelder og muntlige henvendelser.
- Sameloven gir rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk. Det gjelder sjelesorg, dåp, konfirmasjon, gravferd, vigsel og nattverd.
- Samene har rett til likeverdige helsetjenester, dvs. De skal bli møtt med god forståelse for det den samiske livsverden og samfunnsliv. De må bli møtt av ansatte som lar dem være samer.

Den er ca. 700 som snakker lulesamisk. Både kommunen og Helse Nord har utfordringer med å gi den helsetjenester tilrettelagt for den lulesamiske befolkningen.

Nye Hamarøy ønsker:

- Å bygge opp nasjonal kompetanse på lulesamisk som kan tilby andre tolketjenester eller hjelp i lulesamiske spørsmål.
- Å innfri forutsetningene i "Språkløftet" fra Sametinget
- Å bygge opp egen samisk forvaltning
- Å gi bygninger fysiske uttrykk for at kommunen har to folk som er likeverdige
- Å bygge nettverk med andre samiske kompetansmiljø
- Å få lagt et eget utviklingssykehjem til kommunen
- Å gi et tilbud til samiske barn og unge på helsestasjonen
- Å lage egne samiske ressursgrupper, spesielt innenfor helse
- Å knytte seg til nettverk for samisk barnevern (Kautokeino)
- I samarbeid med Helse Nord å bygge opp en spesialisthelsetjeneste til den samiske befolkningen.

Det er en stor utfordring å rekruttere personer med lulesamisk språkkompetanse for det er så få av dem og konkurransen blir hard. Å tiltrekke seg personer med denne kompetansen og bygge språkkompetanse i egen organisasjon blir en viktig og langsiktig satsing.

Samisk kulturforståelse blir fremhevet som en viktig forutsetning for gode tilrettelagte tjenester til den lulesamiske befolkningen. Det betyr at alle ansatte må gis mulighet til å utvikle denne kompetanse over tid, gjennom kurs og i egne refleksjonsgrupper.

7.5 Tysfjordsaken - Prosjekt Jásska

I 2016 ble det avdekket omfattende seksuelle overgrepssaker i Tysfjord kommune. Det er avdekket til sammen 151 overgrepssaker relatert til Tysfjord. Dette blir omtalt som «Tysfjord-saken».

I kjølvannet av Tysfjordsaken etablerte KMD og Fylkesmannen prosjektet Jásska/Trygg. Hovedmålsettingen med prosjektet var å bygge opp en kompetanse på avdekking og forebygging og prosjektet har hatt et hovedfokus på barn og unge. Prosjektet avvikles 31.12.2019 og da er det bl.a. nye Hamarøy kommune som skal videreføre arbeidet fra Jásska. Det betyr en styrking av en rekke tjenester. I sluttrapporten fra Jásska er det foreslått følgende styrkinger:

SLT koordinator 30 - 40 %	kr 250 000
BUA/miljøarbeider 50 % i tjeneste med ungdomstiltak	kr 450 000
2 stk. helsesykepleier 100 %	kr 1 200 000
2 stk. samisk kontaktpunkt i kommunal hele- og omsorgstjeneste 50 %	kr 600 000
4 stk. Barnevern - saksbehandlere 100 %	kr 2 400 000
4 stk. Helse og omsorgsarbeidere psyk. Helse/rus/sårbare 100%	kr 2 400 000
<u>Sum</u>	<u>kr 7 300 000</u>

Det vil være umulig å møte disse kravene uten betydelig statlig støtte.

I samarbeid med prosjektleder Jásska og styringsgruppa blir det sendt egen søknad på dette til departementet. Det er foreslått avsatte midler også i 2019 for planlegging og igangsetting, viser til oversikt kap. 5. Skal nye Hamarøy kommune ivareta ovennevnte forhold må det gis økonomisk støtte fra 2020 og flere år fremover.

7.6 Kompetanseheving

Fire områder av særlig viktighet:

- Samisk kulturkompetanse er en viktig forutsetning i arbeidet med å utvikle en lulesamisk forvaltningskommune. Det må satses på å gi alle ansatte en god kompetanse på samisk kultur. Dette må være et program som går over tid.
- Helse og omsorgssektoren må bygge opp de hjemmebaserte tjenestene og omstrukturere institusjonstjenestene. En forutsetning for å få til dette er å satse på velferdsteknologi og rehabilitering i hjemmet. Begge satsingsområdene vil kreve et betydelig kompetanseløft hos de ansatte. Dette er langsiktige satsinger som vil gå over år.
- Digitalisering/IKT. Alle tjenesteområder har et stort potensial i bruk av teknologiske løsninger, i tillegg til innbyggere, samarbeidspartnere, politikere mv. Kommunen henger langt bak de beste på dette området.
- Bygge ny kommune og skape felles kultur og forståelse. Bærekraftig økonomi, evne til å ta beslutninger, eierskap og involvering.

7.7 Strukturelle utfordringer

Kommunen har spesielt tre store strukturelle utfordringer

- Å utvikle seg til å bli en samisk forvaltningskommune
- Å tilpasse helse og omsorgssektoren
- Digitalisering og utvikling av IT-løsninger

Å bringe nye Hamarøy opp på et nivå der den som samisk forvaltningskommune ivaretar sine plikter på en tilfredsstillende måte vil kreve at et betydelig økonomisk løft. Nye tjenester skal etableres og kompetanse skal bygges opp, jfr. tidligere avsnitt.

Som nevnt tidligere står ny Hamarøy framfor en kraftig økning i antall eldre over 80 år. Økte demografiske kostnader på ca. 30 mill. kr vil kreve at sektoren drives økonomisk effektivt. Den faglige tilrådingen er å samle alle tjenestene i et helsehus. Hamarøy har det eldste sykehjemmet i Nordland og mangler heldøgns omsorgsplasser.

Tysfjords vestsida har ikke sykehjem, men heldøgns omsorgsplasser på Storjord og Drag. Det er behov for kortsiktige justeringer av sektoren samtidig som det må bygges nytt sykehjem og nye omsorgsboliger.

For å sikre gode fagmiljøer og effektiv drift ønsker fagmiljøene å samle alle helsetjenestene på en plass, dvs. Størst mulig grad av samlokalisering av tjenestene med sykehjemmet.

Årlig merforbruk og manglende netto driftsresultat har medført et nødvendige investeringer er blir utsatt og med år akkumulerer det seg et investeringsbehov. I tillegg har prosessen rundt kommunereformen bidratt til å skape utrygghet til hvilke fremtidige behov kommunen fikk, og bidratt til en måtte avvende beslutninger om nyinvesteringer. Investeringsbehovet på helse og omsorgssektoren er et bilde på dette.

Effektiv drift vil bety satsing på velferdsteknologi, hverdagsrehabilitering og effektive samarbeidsløsninger med spesialisthelsetjenesten.

Barnevernet har hatt og har store utfordringer. Tysfjord og Hamarøy har organisert barnevernet i Nord-Salten barnevern. Det er nå vedtatt å etablere et vertskommunesamarbeid §28 med Bodø kommune fra 1.1.20. Det medfører økt ressursbehov i en omleggingsfase av denne tjenesten.

NAV-kontoret har utfordringer knyttet til utenforskap, unge voksne som ikke får til voksenlivet. Samtidig er det utfordringer til voksne flyktninger som ikke får en tilknytning til arbeidslivet og dermed havner på sosialhjelp. NAV er også inne i omstilling og omstrukturering med økt ressursbehov i omstillingsfasen.

Det er nå under behandling i de enkelte kommunene i Indre Salten om å inngå et vertskommunesamarbeid med Fauske kommune som vertskommune. I denne sammenheng vil det være lokalisert et kontor i nye Hamarøy kommune hvor det skal være ressurser for å levere tjenester mot den lulesamiske befolkningen.

Kommunen står foran store og dyre investeringer for å henge med i den digitale utviklingen. Å satse på effektive IT-løsninger er en forutsetning for å møte de utfordringene kommunen står overfor både når det gjelder tjenesteproduksjon og økonomi. Det er inngått et vertskommunesamarbeid med Bodø kommune fra 01.01.20 når det gjelder digitalisering/IKT.

Nye Hamarøy kommune arver de strukturelle utfordringene i begge kommunene spesielt på helse og omsorgssektoren.

7.8 Økonomiske utfordringer - arven fra Hamarøy og Tysfjord kommune

Hamarøy og Tysfjord kommune er begge ROBEK-kommuner. Begge kommunene har slitt med å tilpasse utgiftene til inntektene. Per 31.12.2018 hadde Hamarøy kommune et akkumulert merforbruk på kr 15,9 mill. kr, mens Tysfjord hadde et akkumulert merforbruk på 64,2 mill. kr og en kassakreditt på 100 mill. kr.

Hvis vi forutsetter at inndekking av merforbruket vil redusere kassakreditten tilsvarende vil det fremdeles være en kassakreditt på 35,8 mill. kr etter at merforbruket er dekt inn.

Hvis utgangspunktet for fordeling er kortsiktig gjeld på 100 mill. kr (64,2 mill. kr + 35,8 mill. kr) vil Hamarøy kommune, hvis vi benytter befolkning som fordelingsnøkkel, sin andel av det akkumulerte merforbruket og kassakreditt beløpe seg til ca. 53 mill. kr.

Hvis vi forutsetter at begge kommunene i 2019 går i balanse vil nye Hamarøy kommune ha en kortsiktig gjeld på 68,9 mill. kr. Hvis nye Hamarøy kommune skal dekke inn 10 mill. kr årlig vil det ta 8 år før kommunen er ute av ROBEK.

Nye Hamarøy kommune vil være en ROBEK kommune fra første dag. Nye Narvik kommune vil ikke bli en ROBEK-kommune som følge av det merforbruket de arver fra Tysfjord kommune. Med 0,5 mill. kr til 2,0 mill. kr (mest sannsynlig ned mot 0, 5 mill. kr) i økte frie inntekter ligger det ikke en inntektsbase som drar kommunen ut av ROBEK-listen.

Det er gjennom aktiv omstilling og effektiv økonomisk planlegging som må bringe kommunens økonomi i balanse. Arvet merforbruk og kassakreditt representerer en stor trussel mot kommunen økonomiske bære- og utviklingsevne.

Dette kommer i tillegg til kostnadene som følger av de strukturelle utfordringene som følger av å bli lulesamisk forvaltningskommune og få på plass en kostnadseffektiv og moderne helse og omsorgssektor.

Å bygge opp en lulesamisk forvaltningskommune vil kreve en langsiktig økonomisk satsing som vil kreve betydelige ressurser.

Et nytt helsehus vil grovt beregnet koste mellom 250 - 300 mill. kr. Dette er en investering kommunen ikke har muligheter til å løfte på kort sikt. Uten denne investeringen vil kommunen ikke ha muligheter til å tilpasse helse og omsorgssektoren på en økonomisk effektiv måte - med økonomiske utfordringer for kommunen som resultat.

Kommunen må gjøre betydelige investeringer i velferdsteknologi.

Både Hamarøy og Tysfjord leverte regnskap for 2018 med mindreforbruk. Regnskapene ble berget av betydelige engangsinntekter. Begge kommunene har hatt underliggende merforbruk i driften. Å avdekke et underliggende merforbruk, spesielt i forhold til Tysfjords vestsida blir en viktig oppgave i årets budsjettprosess.

7.9 Omstillingsevne og styringssystem

Hamarøy og Tysfjord kommune har akkumulerte merforbruk som de strever med, spesielt Tysfjord kommune. Som et resultat av dette har investeringer blitt puffet, spesielt innenfor helse og omsorg og digitalisering/IT.

De økonomiske rammene til kommunesektoren er forutsigbare og i all hovedsak bestemt av staten. Å ikke greie å framskaffe et tilstrekkelig nettodriftsresultat som gjør det mulig å endre tjenesteproduksjonen med endrede behov kan tyde på manglende omstillingsevne både politisk og administrativt.

På tross av at både Tysfjord og Hamarøy har korrigerede bruttodriftsinntekter blant de hundre beste i landet skårer de dårlig på kommunebarometeret. Tysfjord er på 415 plass mens Hamarøy er på 403 i 2019. Begge kommunene er i det absolutte bunnsjikt. Dette kan være et tegn på manglende omstillingsevne. Samtidig er begge kommunenes planlegging ad hoc pregede med svake rutiner.

Nye Hamarøy vil være helt avhengig av å bygge omstillingskompetanse og utvikle omstillingsvilje og legitimitet blant politikere, ledere, ansatte og befolkning. Dette må gjøres gjennom et gode plan- og økonomistyringsverktøy.

I tillegg til å etablere et omstillingsprosjekt for å bygge omstillingskompetanse må kommunen satse på å utvikle plan og økonomistyringsrutiner tilpasset småkommuner. Kommunen må få på plass en kommuneplan med planstrategi med aktuelle delplaner knyttet tett opp til budsjett og økonomiplan. Her må det gjøres et utviklingsarbeid.

04.07.19

Leder Fellesnemnda nye Hamarøy

Jan Folke Sandnes

ÅDÅ
Hábmera
SUOHKAN
NYE
Hamarøy
KOMMUNE

BYGGING AV NYE HAMARØY KOMMUNE - UTFORDRINGSNOTAT